

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 12/3 2023 s. 1237-1253, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİ İÇİN KULLANILAN WEB 2.0
ARAÇLARINA YÖNELİK ALGILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI**

Tuğba DEMİRTAŞ TOLAMAN*

Emin KÖSE**

Geliş Tarihi: 01.04.2023

Kabul Tarihi: 11.08.2023

Öz

Çağımızda bilgi edinme yolları geçmiş yıllara göre farklılaşmış ve internet sağlayıcıları ile eğitimin dijitalleşmesi süreci giderek hız kazanmıştır. Bu doğrultuda Türkçe derslerine yönelik olarak da öğrencilerin çeşitli dijital öğrenme içeriklerinden faydalandıkları bilinmektedir. Bu araştırmanın amacı, Web 2.0 araçlarından olan YouTube ve EBA'nın Türkçe derslerinde öğrenciler tarafından kullanım durumunu tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu sekizinci sınıfta eğitim görmekte olan 12 kız, 8 erkek, toplam 20 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; öğrenciler bir konuyu öğrenmek istediklerinde öncelikle yüz yüze eğitimi tercih ederken çevrim içi eğitim ortamlarını yardımcı kaynak olarak görmektedirler. Öğrenciler, eğitsel amaçlı olarak YouTube'u haftalık ve aylık periyotlarda kullanmaktadırlar. Bununla birlikte, öğrenciler; yeni konu öğrenmek, konu tekrarı yapmak veya yazılıya hazırlık çalışması yapmak için YouTube üzerinden konu anlatım videoları izlemektedirler. Öğrencilerin ağırlıklı olarak YouTube üzerinden *Tonguç Akademi* kanalını tercih ettikleri ve en çok dil bilgisi konularını izledikleri görülmektedir. Araştırmada öğrencilerin hiçbirinin EBA'dan yararlanmadığı tespit edilmiştir. Öğrenciler, EBA'yı tercih etmeme sebeplerini anlatımların sıkıcı ve düz olması ile açıklamaktadırlar.

Anahtar Sözcükler: YouTube, EBA, Web 2.0 araçları, Türkçe dersi.

**WEB 2.0 TOOLS USED IN SECONDARY SCHOOL STUDENTS'
TURKISH LESSONS SELF-PERCEPTIONS: A CASE STUDY**

Abstract

In our age, the ways of obtaining information have changed compared to the past years and the process of digitalization of education has gained speed with internet providers. It is known that students benefit from various digital learning contents for Turkish lessons. The aim of this research is to determine

* Dr. Öğr. Üyesi; Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, tdemirtas@sakarya.edu.tr.

** Doktora Öğrencisi; Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, emnkse.05@gmail.com.

Araştırmanın Etik Kurul İzni: Sakarya Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu, 2023/14 Sayılı Etik Kurul Onayı Sayı: E-61923333-050.99-209980.

the use of Youtbe and EBA, which are Web 2.0 tools, by students in Turkish lessons. The study group of the research consists of 20 secondary school students, 12 girls and 8 boys, studying in the eighth grade. Case study, one of the qualitative research methods, was used in the research. Descriptive analysis was used in the analysis of the data. According to the results obtained from the research; When students want to learn a subject, they primarily prefer face-to-face education, and they see online education environments as a helpful resource. Students use YouTube on a weekly and monthly basis for educational purposes. In addition, students watch lecture videos on YouTube in order to learn a new subject, to repeat the subject or to prepare for writing. It is seen that students mostly prefer Tonguç Academy channel and they mainly watch grammar topics on YouTube. In the study, it was determined that none of the students benefited from the EBA platform. Students mostly explain the reasons for not preferring EBA because the lectures are boring and plain.

Keywords: YouTube, EBA, Web 2.0 tools, Turkish lesson.

Giriş

Çağımızda bilgi edinme yolları geçmiş yıllara göre farklılaşmış ve internet sağlayıcıları ile eğitimin dijitalleşmesi süreci giderek hız kazanmıştır. İnternet aracılığıyla basılı materyallerin yerini hızla dijital içerikler almaya başlamıştır. Bu durum, internet sağlayıcılarının olduğu her yerde bilgiyi erişilebilir, ulaşılabilir kılmıştır. Özellikle COVID-19 pandemi döneminde dijital uygulamaların kullanımı bir zorunluluk hâline gelmiş ve üst seviyelere ulaşmıştır. Türkiye’de 16-74 yaş arası bireylerde internet kullanım oranı %85 ile 2022 yılında en üst seviyeye ulaşmıştır (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2022). Bilgisayar, telefon ve tablet gibi teknolojik aletlerin son yıllarda kullanımının üst seviyelere gelmesi ve yeni kuşağın bunlarla iç içe olması eğitim içeriklerinin de seyrini değiştirmiştir. Bununla birlikte Gürleroğlu ve Yıldırım (2022) Z kuşağının değişen beklentilerini cevaplamada mevcut öğretim programlarının yetersiz kaldığını ifade etmiştir (s. 192). Teknolojinin içinde doğan günümüz kuşağını “dijital yerliler”, teknolojik gelişmelere zaman içinde uyum sağlayan bir önceki kuşağı “dijital göçmenler” olarak adlandıran Prensky (2001), eğitim faaliyetlerinin “dijital yerli” olarak belirlendiği kuşağa göre planlanması gerektiğini belirtmiştir.

Sonsuz bir içerik barından internet ortamında bireyler, eğitim faaliyeti dışında birçok zararlı içeriğe de maruz kalabilmektedir. Eğitim içeriklerinin de fazlasıyla yer aldığı bu ortamın öğrenciler tarafından etkili ve doğru kullanımı oldukça önemlidir. Nitekim, Atıcı ve Yıldırım (2010) e-öğrenme ortamlarının öğrencilerin yanlış bilgi edinmelerine, önceliği az olan bilgileri öğrenmek için çaba sarf etmelerine ve öğrenmeyi gerçekleştirirken gereğinden fazla zaman harcamalarına neden olduğunu belirtmektedir (s. 291).

Web 1.0 ve Web 2.0 kavramları ile yeni boyutlar kazanan internet ortamı, eğitim faaliyetlerine de hızlı bir şekilde uyum sağlamış ve eğitimin önemli paydaşlarından biri olmuştur. Web 2.0 kavramı, ilk olarak DiNuccy tarafından kullanılmıştır. O dönemdeki Web’in standart bir tarayıcı penceresi olduğundan ve gelmekte olan yeni Web 2.0 teknolojisinin sadece bir embriyosu olduğundan bahsetmektedir (DiNuccy, 1999). Ardından O’Reilly (2005) tarafından Web 2.0’ın Web 1.0’dan ne yönde farklılaştığı ortaya koyulmuştur. İnternet ortamında başlangıçta pasif konumda olan kişi, Web 2.0 sayesinde aktif bir yapıya kavuşmuştur. Bu teknoloji, kullanıcıların sayfalar kurmasına veya kurulan sosyal medya ağları yoluyla paylaşımlarda bulunmasına imkân sağlayarak internetin kitle iletişim aracı hâline gelmesine katkıda bulunmuştur. Web 2.0 araçları internet kullanma becerisine sahip kullanıcıların içerik

üretim paylaşabildikleri bir ortam sunmaktadır. Bu içerikler sosyal medya ağları ve bazı platformlar sayesinde başkaları ile paylaşılıp bilginin yayılmasını sağlamaktadır. Batıbay (2019: 10)'a göre bu sayede etkili bir kitlesel iletişim imkânı ortaya çıkmaktadır. Yani Web 2.0, sadece kurumların değil bireylerin de bilgi paylaşımı yapabileceği bir ortama olanak sağlamaktadır. Rogers ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan bir araştırmada Web 2.0'ın artık eğitimin bir parçası olduğu, bazı üniversitelerde derslerin çevrim içi yapıldığı, birçok öğretim üyesinin derslerini çevrim içi olarak işledikleri ve eğitim yazılımlarının çoğaldığı belirtilmektedir (s. 19). Bu tarihten günümüze çok fazla yol kat eden Web 2.0 araçlarının artık eğitimin temel unsurlarından birisi hâline geldiğini söylemek mümkündür.

Web 2.0 araçları birçok çalışmada içeriksel açıdan sınıflandırılmıştır. Kennedy ve arkadaşları (2007), çalışmalarında Web 2.0 teknolojilerini “*Podcasting, Bloglar, Wikiler, Sosyal Ağ Hizmetleri, Sosyal Ağ Yer İmi Hizmetleri ve Dosya Paylaşımı*” olarak sıralamışlardır (s. 518). Benzer şekilde Deperlioğlu ve Köse (2010), eğitim faaliyetlerinin de kullanım alanına giren başlıca Web 2.0 teknolojilerini “*Wikiler, Dosya Paylaşım Servisleri, Podcast Servisleri, Sosyal Etkileşim Siteleri, İşbirlikçi Düzenleme Servisleri ve RSS Yayınları*” olarak sıralamışlardır (s. 37). Bu araçların ortak özelliği, katılımcıların hem bilgi almak için hem de kendi oluşturdukları bilgileri başkalarıyla paylaşmak için uygun ortamlar sağlamasıdır. Özellikle sosyal paylaşım servisleri, kısa sürede bilgi içeriği oluşturup paylaşma olanağı sağlamaktadır. Bu araçlar her türlü içeriği barındırdığı gibi eğitim içeriklerine de yer vermektedir. Atıcı ve Yıldırım (2010), tarafından yapılan araştırmada da Web 2.0 araçları ile gelişen uygulamaların bir e-öğrenme ortamı yarattığı belirtilerek Web 2.0'ın eğitime yönelik yansımaları incelenmiş ve araştırmada Web 2.0 araçları; “*Wiki'ler, Bloglar, Sosyal Etiketleme, Sosyal Ağlar ve Dosyalar ve dosya, resim ve video paylaşımı*” olarak sıralanmıştır (s. 288). Karaman, Yıldırım ve Kaban (2008) da çalışmalarında eğitim faaliyetlerinde kullanılan Web 2.0 araçlarını; “*Wiki, Blog Podcast, RSS, Folksonomi, RSS, Açık Video Paylaşımı*” olarak sınıflandırmışlardır (s. 36). Web 2.0 araçlarının sağladığı imkânların eğitim ortamlarına yansımaları çok hızlı gerçekleşmiştir. Sağlık ve Yıldız (2022)'a göre teknolojik uygulamaların öğrencilerin öğrenme yolundaki ihtiyaçlarını fazlasıyla destekleme potansiyeline sahip olması ve geleneksel yöntemlere göre daha zengin bir içerik sağlaması bunun en temel sebeplerindendir (s. 420).

Alanyazın incelendiğinde, ana dili eğitiminde Web 2.0 uygulamalarının eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanılmasına yönelik birçok araştırmanın var olduğu görülmektedir. Araştırmaların genel olarak iki başlık altında toplandığını söylemek mümkündür. Birincisi Web 2.0 uygulamaları ile ana dil eğitimine yönelik içeriklerin üretilmesi ve bunların sınıf ortamlarında kullanılmasına yöneliktir. Bu içerikler genellikle Web 2.0 tabanlı uygulama programlarına dayanmaktadır. Kahoot, Prezi, Croswordlabs, Wordwall, Bloocket vb. uygulamalar ile öğrenme ortamlarına yönelik içerikler hazırlanmakta ve öğrencilerin aktif katılımı ile etkin bir öğrenme ortamı yaratılmaktadır. Batıbay (2019), Türkçe eğitiminde araştırmalarda kullanılan bu Web 2.0 araçlarını “*Toondoo, Make Beliefs Comix, storybird, Word art, padlet, crosswordlabs ve wordsearchlabs, pawtoon, zipgrade, plickers, flipQuiz, Quizizz, Kahoot*” şeklinde sıralamaktadır (s. 18). Karaman, Yıldırım ve Kaban (2008) tarafından yapılan araştırmada da Web 2.0 ile ilgili araştırmaların özellikle 2006 yılından itibaren hız kazandığı ve ana dili eğitimi de dâhil olmak üzere deneysel araştırmaların oldukça yaygın olduğu ortaya koyulmuştur. Benzer şekilde Batıbay (2019) da Web 2.0 araştırmalarının 2006 tarihi itibarıyla arttığını ve eğitime yönelik uygulamaların 2010'dan itibaren

yoğunlaştığını ifade etmiştir (s. 8). Er ve Alyılmaz (2022) ile Sağlık ve Yıldız (2022) tarafından yapılan araştırmalarda Web 2.0 araçlarının dil öğretiminde ağırlıklı olarak temel beceri alanlarına yönelik yapıldığı ve eğitim faaliyetlerine olumlu katkı sağladığı ortaya koyulmuştur. Yazıcı, Ocak ve Bozkurt (2021), Web 2.0 ile ilgili eğitim araştırmalarını inceledikleri çalışmalarında Web 2.0 araştırmalarının 2019 yılından itibaren ciddi bir oranda artış gösterdiğini tespit etmişlerdir. Çalışmaların ağırlıklı olarak ortaokul gruplarında yapıldığı da diğer önemli bir tespittir. Web 2.0 araçları kullanılarak gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinin ağırlıklı olarak ortaokul grubu öğrencilerine hitap ettiği söylenebilir. Oyunlaştırma ve derse ilgiyi artırma yönüyle Web 2.0 araçları öğretim kalitesini küçük yaş gruplarında daha fazla arttırabilmektedir. Bu doğrultuda, Gürleroğlu ve Yıldırım (2022) çalışmalarında Web 2.0 araçları kullanarak hazırladıkları eğitim içeriği sayesinde öğrencilerin öğrenme oranlarının arttığını ve derse karşı olumlu tutum geliştirdiklerini tespit etmişlerdir.

Web 2.0 araçlarının eğitim amaçlı kullanılması söz konusu olduğunda temel olarak iki farklı durumdan söz edilebilir. Buraya kadar bahsedilen uygulamalar, eğitim faaliyetlerini destekleyici içeriklerin internet ortamında hazırlanması ve bazı uygulamalarla öğrencilerin öğretim ortamlarına aktararak daha etkin bir öğretim yöntemi kullanılmasıdır. Diğer bir kullanım alanı ise öğrencilerin bazı uygulamalar ile doğrudan bilgiye erişmesini sağlayıp öğretim faaliyetlerinin mekândan ve zamandan sıyrılarak sürekli hâle gelmesini sağlamaktır. Bu konuyla ilgili araştırmalar ise, Web 2.0 araçlarından *sosyal paylaşım ağları* üzerinden yapılan eğitim faaliyetlerinin tespiti üzerinedir. Konuyla ilgili araştırmaların sayıca daha az olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Türkçe öğretimi alanında sınırlı sayıda çalışma yer almaktadır. *Sosyal paylaşım ağları*, bireyleri mekân ve zaman sınır tanımaksızın herhangi bir konuda bilgiye ulaştırabilmekte ve bu sayede bilginin yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Bununla birlikte bu ortamlarda uzaktan eğitim gibi planlanmış ve kontrollü bir eğitim süreci bulunmamaktadır. Öğrenenin ihtiyacı olan tüm içerikler web ortamındadır ve öğrenen istediği an bu içeriklere ulaşabilir bir konumdadır. Bu sebeple de bu içerikler genel olarak önceki öğrenmeleri destekleyici niteliktedir. Öğreten ve öğrenen arasında aktif bir iletişim mevcut değildir. Dünya genelindeki durum incelendiğinde uluslararası boyutta katılımcılara ücretsiz olarak eğitim içerikleri sunan birçok çevrim içi platformun mevcut olduğu görülmektedir. Bu tarz Web 2.0 araçlarının en başında ise YouTube uygulaması gelmektedir.

YouTube gibi video paylaşım siteleri, video klipleri paylaşmak ve görsel işitsel materyalleri sunmanın güzel bir yolu hâline gelmiştir (Bartholome, 2008). YouTube'un istenilen her yerde ve her zaman kullanılabilmesi en önemli ve işlevsel özelliğidir. Kanat (2022)'ın tespitine göre YouTube günlük 2 milyardan fazla izlenme oranı olan bir platformdur (s. 7).

Alan yazında YouTube'un eğitim aracı olarak kullanımına yönelik araştırmalar da bulunmaktadır. YouTube'u izleyici ve öğretmen bağlamında inceleyen Cihangir (2021); eğitsel video hazırlayıcısının önceden plan yapması, açık ve anlaşılır bir anlatım hazırlaması, anlatım yaptığı konuda uzman olması gerektiği gibi konularda tespitlerde bulunmuştur. Kanat (2022), ortaokul öğrencileriyle yaptığı çalışmada öğrencilerin YouTube'u eksik oldukları konuları öğrenmede, ders tekrarı yapmada ve yeni şeyler öğrenmede etkin bir şekilde kullandıklarını ortaya koymuştur. Johnston ve arkadaşları da (2018) hemşirelik eğitiminde YouTube videolarının kullanımının oldukça etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Kuyucu (2019), çalışmasında Y kuşağı üniversite öğrencilerinin YouTube kullanım amaçlarını belirlemeye

çalışmış ve bunları müzik dinlemek, dizi/film izlemek, eğlenmek, bilgi edinmek ve oyalanmak olarak sıralamıştır. Sağbaş (2022), çalışmasında ilkokul öğrencilerinin YouTube’u eğitim amaçlı kullanma durumlarını incelemiş ve düşük yaş grubundaki öğrencilerde eğitsel kullanımın daha az oranda olduğunu belirlemiştir. Benzer şekilde, Balkaya (2022) sınıf seviyesi yükseldikçe Youtube’dan yararlanma oranının arttığını belirlemiş ve YouTube’u eğitim amaçlı kullanan öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir.

YouTube platformu elbette sadece eğitim içeriklerinin sunulduğu bir araç değildir. Türkiye’de sadece eğitim içeriklerinin yer aldığı Millî Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan “Eğitim Bilişim Ağı (EBA)” isimli bir Web 2.0 aracı kullanılmaktadır. “FATİH (Fırsatları Arttırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi kapsamında hayata geçirilen EBA’da konu anlatım videoları, belgeseller, eğitsel videolar, çalışma kağıtları gibi birçok kaynak bulunmaktadır” (Köse, 2018 s. 42). EBA’nın kullanım amaçlarından biri “Her an her yerden, zaman ve araçlardan bağımsız olarak hizmet sunabilmek” (MEB, 2022) olarak belirtilmiştir. Özellikle pandemi döneminde yoğun bir kullanıma ulaşan EBA, içeriksel olarak yenilenmiş ve konu anlatım videolarının sayısı arttırılmıştır. Bu içerikler her ders için ayrı ayrı planlanmakta ve öğretmenler tarafından eğitsel ilkeler doğrultusunda sunulmaktadır. Fakat EBA’ya yönelik yapılan araştırmalar EBA’nın öğrenciler için yeterli nitelikte olmadığını, özellikle içerik bakımından eksik ve yetersiz olduğunu ortaya koymuştur (Ateş vd., 2015; Dilekçi, 2021; İskender, 2016; Köse, 2018).

Türkçe derslerine yönelik öğrencilerin yukarıda sözü edilen çeşitli dijital öğrenme içeriklerinden faydalandıkları bilinmektedir. Bu araştırmada öğrencilerin bilgi edinme yollarından biri hâline gelen Web 2.0 araçlarından EBA ve video paylaşım sitesi YouTube ele alınıp incelenecektir. Araştırmanın amacı sekizinci sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin Türkçe dersine yönelik olarak Web 2.0 araçlarından YouTube ve EBA’yı kullanım durumlarını tespit etmek ve öğrencilerin bu araçlara yönelik görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik olarak çevrimiçi öğrenme ortamlarını tercih etme durumu nasıldır?
- Öğrencilerin Türkçe dersi için YouTube kullanım sıklığı ne düzeydedir ve öğrencilerin YouTube kullanım sebepleri nelerdir?
- Öğrenciler, Türkçe dersi için hangi YouTube kanallarını tercih etmekte ve hangi konular için YouTube’dan yararlanmaktadır?
- Öğrencilerin Türkçe dersi için EBA kullanım sıklığı ne düzeydedir ve öğrencilerin EBA’ya yönelik görüşleri nelerdir?

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma paradigmasına uygun olarak tasarlanmış bir durum çalışmasıdır. Durum çalışmaları, “nasıl” ve “niçin” sorularını temel almakta, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelenmesine olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Amasya’da 2022-2023 eğitim-öğretim yılında sekizinci sınıfta öğrenim görmekte olan 12’si kız, 8’i erkek toplam 20 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır.

1.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırma gerekli “Etik Kurul” izni alınarak yapılmıştır (2023/14 Sayılı Etik Kurul Onayı Sayı: E-61923333-050.99-209980).

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nitel araştırmada görüşme, temel veri toplama araçlarındandır. İnsanların gerçeğe ilişkin algılarına, anlamlarına, tanımlamalarına ve gerçeği inşa edişlerine vakıf olmanın iyi bir yoludur (Punch, 2014, s. 165). Görüşme soruları araştırmacılar tarafından hazırlanmış, Türkçe Eğitimi ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri alanında uzman iki araştırmacının görüş ve önerilerine başvurularak formun nihai şekline ulaşılmıştır.

1.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2013)’e göre; betimsel analiz önceden belirlenmiş bir çerçeveye bağlı olarak nitel verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve tanımlanan bulguların yorumlanması adımlarını içeren analiz yaklaşımıdır. Araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen veriler çözümlenmiş ve öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3, Ö4 ...Ö20 şeklinde adlandırılmıştır. Katılımcıların görüşleri ayrı ayrı değerlendirilmiş ve temalara ayrılarak kategorilendirilmiştir. Araştırmada elde edilen kategorilerin her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan açıklamalardan örnekler seçilerek bulgular bölümünde yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

2. Bulgular

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik Web 2.0 araçlarını kullanım durumları ve öğrencilerin bu araçlara yönelik görüşleri dört ana tema altında gruplandırılmıştır. Bu temalar; öğrencilerin Türkçe dersi için çevrimiçi öğrenme ortamlarını tercih etme durumu, YouTube kullanım sıklığı ve kullanım sebepleri, tercih edilen YouTube kanalları ve hangi konular için YouTube’den faydalandığı, EBA kullanım sıklığı ve EBA’ya yönelik görüşler şeklinde sıralanmış ve tablolar hâlinde sunulmuştur.

Araştırma kapsamında öğrencilere ilk olarak Türkçe dersi için çevrim içi öğrenmeyi tercih edip etmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin 12’si öncelikle yüz yüze öğrenmeyi, 8’i öncelikle çevrim içi öğrenmeyi tercih ettiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1: Öğrencilerin Türkçe Dersi İçin Çevrim İçi Öğrenme Ortamlarını Tercih Etme Durumu

Tema	Kodlar	Sıklık
Öğrenme Tercihleri	Yüz Yüze Öğrenme	12
	Çevrim İçi Öğrenme	8

Öğrencilerden elde edilen cevaplar incelendiğinde, 12 öğrencinin öğrenme ortamı olarak ilk tercihinin yüz yüze eğitim olduğu tespit edilmiştir. Bu öğrenciler, öğrenme ortamında tek başına olmaksızın akranları ile birlikte olmak istediklerini belirtmekte, çevrimiçi öğrenme sırasında öğretmen ile etkileşime geçilmemesini bir öğrenme engeli olarak tanımlamaktadırlar. Bununla birlikte öğrenciler, bir konuyu öğrenmek istediklerinde öncelikle yüz yüze eğitimi tercih ederken çevrim içi eğitim ortamlarını da yardımcı kaynak olarak görmektedirler. Bu bulgu Web 2.0 araçlarının öğrenciler için destekleyici bir rolde olduğunu göstermektedir. Aşağıda bu duruma ilişkin öğrenci görüşlerinden örnek alıntılara yer verilmiştir.

“Çevrim içi öğrenme aslında olumlu bir şey ama tek başına yapıldığında eksik kalır bu yüzden okula yardımcı olarak yapılmalı. Yeni bir konu öğrenmek için değil, konuyu tekrar etmek için faydalı.” (Ö5).

“Sınıf ortamı oluşmadığı için faydalı olmuyor. Bu teknoloji gelecekte çevrim içi öğrenmeyi arttıracak ama yüz yüze en iyisi. Yeni bir şey öğreneceksem yüz yüze olmasını tercih ederim.” (Ö12).

“Sıkıcı buluyorum. Yüz yüze kadar iyi olmuyor. Evde tek başıma izlemek uykumu getiriyor.” (Ö18).

“İstersem çevrim içi de öğrenebilirim ama yüz yüze kadar avantaj sağlamaz. Bir kere anında soru sormak istesem soramıyorum bu benim için önemli bir dezavantaj.” (Ö4).

Öncelikle çevrim içi öğrenmeyi tercih ettiklerini belirten öğrenciler ise, çevrim içi öğrenme sayesinde evde rahat bir ortamda zamana ve mekâna bağlı kalmadan, özgürce öğrenebildiklerini, buradaki öğretmenlerin okuldaki öğretmenlerden daha iyi ders anlattığını belirtmektedirler. Buna karşın ders esnasında öğretmene soru soramamayı dezavantaj olarak görmektedirler. Öğrenciler çevrimiçi öğrenmenin internet bağımlılığına neden olabileceğini düşünmektedirler. Öğrencilerin çevrimiçi öğrenmenin avantajlarının yanında dezavantajlarının da farkında olmaları dikkat çekici bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aşağıda bu duruma ilişkin öğrenci görüşlerinden örnek alıntılara yer verilmiştir:

“Video izleyerek ders dinlemek bence daha iyi. Oradan konuları anlayabiliyorum.” (Ö9).

“YouTube’da izlediğim bazı hocalar okuldakilerden daha iyi anlatıyor. Çevrim içi öğrenme faydalı bir şey. Teknoloji ile iç içe olduğundan birçok şeye sebep olabilir. Dezavantaj olabilir. Soru soramıyoruz mesela bu da dezavantajdır.” (Ö14).

“Evden bir şeyler izleyip öğrenmek iyi bir şey. Teknoloji bağımlılığı yapabilir.” (Ö15).

“Çevrimiçi öğrenme çok iyi bir şey. Aklıma takılan bir şey olunca yarını beklemek zorunda kalmıyorum. Soru soramamak en büyük dezavantaj. İleride yüz yüze eğitimin yerini alabilir.” (Ö17).

Araştırmada ikinci olarak çevrim içi öğrenme ortamlarını kullandıklarını belirten öğrencilere YouTube’u Türkçe dersleri için kullanım sıklıklarının ne düzeyde olduğu sorulmuştur. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2: Öğrencilerin YouTube Kullanım Sıklığı

Tema	Kodlar	Sıklık
YouTube Kullanım Sıklığı	Her Gün	2
	Haftada 1-2 Kez	9
	Ayda 1-2 Kez	9

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin çoğunlukla haftalık ve aylık periyotlarda YouTube’u kullandıkları görülmektedir. Çevrim içi içeriklerin her dönemde ulaşılabilir olması, öğrencilere ihtiyaçları doğrultusunda istedikleri zaman bu ortamı kullanma imkânı sağlamaktadır. Aylık 1-2 kez YouTube’den yararlanan öğrenciler, genellikle yazılı dönemlerinde bu ortamı kullanmaktadır. Aşağıda bu duruma ilişkin öğrenci görüşlerinden örnek alıntılara yer verilmiştir:

“Türkçe dersi için yazılı dönemlerinde dinleme yapıyorum.” (Ö5).

“Okulda anlamadığım konuyu daha iyi anlamak için yararlanıyorum... Genellikle sınav haftalarında sınava hazırlanmak için yararlanıyorum.” (Ö10).

“Özellikle sınav zamanlarında yararlanıyorum.” (Ö11).

“Yazılı dönemlerinde konuyu yapamıyorsam ayda bir ya da iki kez yararlanıyorum.” (Ö12).

“Ara sıra konu videoları izliyorum. Genellikle yazılı haftalarında. Okulda yeni konu işlendikçe girip bakıyorum.” (Ö18).

“Konuyu anladıysam yazılıdan önce dinliyorum. Konuyu anlamadıysam haftada bir sıklıkla dinliyorum.” (Ö6).

YouTube’u her gün ve haftada 1-2 kez kullanan öğrenciler ise, genellikle konu tekrarı yapmak ve yeni konuyu öğrenmek amacıyla bu ortamdan yararlanmaktadır.

“Haftada bir iki kez en az girerim.” (Ö15).

“Eksik olduğum konuya göre değişiyor. İki haftada bir bakıyorum.” (Ö16).

“Bir konuda takılınca bakıyorum. Haftada bir iki kez girerim.” (Ö17).

“Haftada 5 kez civarında anlamadığım bir şey olunca girerim.” (Ö9).

Araştırmada üçüncü olarak öğrencilere Türkçe dersine yönelik olarak YouTube’u hangi nedenlerle kullandıkları sorulmuştur. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 3’te sunulmuştur:

Tablo 3: Öğrencilerin YouTube Kullanım Nedenleri

Tema	Kodlar	Sıklık
Kullanım Nedenleri	Konu Tekrarı-Yeni Konu	14
	Yazılıya Hazırlık	6

Öğrencilerin YouTube üzerinden konu anlatım videoları dinleme/izleme sebepleri iki başlık altında toplanmaktadır. Bunlar konu tekrarı-yeni konu öğrenme ve yazılıya hazırlık çalışması olarak belirlenmiştir. Öğrenciler, YouTube üzerinden ders videoları dinleme/izleme sebeplerinin ağırlıklı olarak konu tekrarı yapma veya anlaşılmayan konunun öğrenilmesine yönelik olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler bu ortamda konuların basit ve anlaşılır düzeyde sunulduğunu, en önemlisi istedikleri zaman konuyu tekrar dinleme şansı bulabildiklerini

vurgulamaktadırlar. Bu durum öğrencilerin Türkçe dersinde sık sık tekrara ihtiyaç duyduğunu da ortaya koymaktadır. Aşağıda bu duruma ilişkin öğrenci görüşlerinden örnek alıntılara yer verilmiştir:

“İşlediğimiz konuları tekrar etmek için giriyorum. Yeni konuya geçmeden önce de dinlerim.” (Ö9).

“Okulda veya dershanede anlamadığım konulardan izliyorum. Bazen tekrar amaçlı bazen yapamadığım konularda izliyorum.” (Ö7).

“Okulda bir konu işlersek anlamadığımda konu anlatım videoları izliyorum. Okulda dinledikten sonra izlemek daha iyi anlamama yardımcı oluyor.” (Ö20).

“Daha anlaşılır oluyor çünkü en basitten anlatımı da bulabiliyorum. Konuyu anlamadığım zaman kademe kademe anlattığı için daha rahat anlıyorum.” (Ö.19).

“Yeni bir konuya girmeden önce hazırlık yapmak için izlerim. Ya da işlenen konunun tekrarını yapmak için dinlerim.” (Ö17).

“Okulda anlamadıysam derse destek olması için kullanıyorum. Veya dersi kaçırdıysam eksikliği kapatmak için izliyorum.” (Ö12).

“Konuları pekiştirmek için bakıyorum. Yeni konu işlendiğinde bir daha dinleme şansımız olmuyor. O yüzden hazır konu anlatımlarını izliyorum. Daha anlaşılır oluyor. İstedğim zaman izleyebiliyorum.” (Ö18).

“Konuda eksik kaldıysam veya o gün okula gidemediysem o dersin konu anlatımını izliyorum.” (Ö13).

“Anlamadığım konuları daha iyi anlamak için izliyorum. Ayrıca ders çalışma günlükleriyle motive oluyorum, daha iyi odaklanıyorum.” (Ö2).

“Okulda devam edemediğim dersler oluyor. O konuları oradan bakıp öğrenmeye çalışıyorum veya tekrar etmek için dinleyebiliyorum.” (Ö3).

“Konu pekiştirmek veya bir konuyu anlayabilmek için izliyorum.” (Ö4).

Öğrencilerin bir kısmı ise, yazılıya hazırlık çalışmalarında YouTube üzerinden konu anlatım videoları izlediklerini belirtmişlerdir. Sınıf ortamında haftalarca edinilmesi gereken bilginin tek seferde, kısa sürede sunuluyor olması sınava hazırlık için öğrencilere iyi bir seçenek olarak görünmektedir.

“Yazılı dönemlerinde fayda sağlıyor.” (Ö16).

“Yazılıya çalışmak için girerim. Okulda anlamadığım konuyu orada daha rahat anlayabiliyorum.” (Ö15).

“Yazılı zamanlarında konu tekrarı amacıyla izliyorum.” (Ö14).

“Yazılılara çalışmak için, konu tekrarı yapmak için izliyorum. Okulda anlamıyorum, buradan dinleyince daha iyi anlıyorum.” (Ö1).

Araştırmada dördüncü olarak öğrencilere YouTube üzerinden hangi kanalları dinledikleri/izledikleri sorulmuştur. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4: Öğrencilerin YouTube Kanalı Seçim Tercihleri

Tema	Kodlar	Sıklık
YouTube Kanalları	Tonguç Akademi	11
	Hocalara Geldik	2
	Rastgele	7

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin ağırlıklı olarak *Tonguç Akademi* kanalını tercih ettikleri görülmektedir. *Tonguç Akademi* cevabını veren öğrencilerin kanalı seçme sebepleri ise kanalın konu anlatımını basit düzeyde ve eğlenceli, ilgi çekici hâle getirerek anlatması olarak belirlenmiştir. Aşağıda bu duruma ilişkin öğrenci görüşlerinden örnek alıntılara yer verilmiştir:

“*Tonguç Akademi daha basit düzeyde anlatıyor.*” (Ö19).

“*Özellikle Tonguç kanalını seçiyorum çünkü ders anlatma şekilleri ilgi çekici ve nerelerde neyi not almam gerektiğini belirtiyorlar.*” (Ö4).

“*Genellikle Tonguç dinliyorum. Güzel anlatıyor bence. Detaylı ve açıklayıcı anlatıyor.*” (Ö2).

“*Tonguç tane tane anlatıyor. Bazen anlatım tarzı da hoşuma gidiyor, eğlendiriyor.*” (Ö14).

“*Eğlenceli anlatıyor. Daha canlı bir anlatımı var. Espri yaparak dikkatimi topluyor.*” (Ö6).

Benzer şekilde *Hocalara Geldik* kanalını seçen öğrenciler de kanalları konu anlatım tarzlarına göre seçtiklerini belirtmişlerdir.

“*Konuyu dağıtmadan anlatıyor. Hafif esprili ve daha hızlı anlatıyor.*” (Ö11).

“*İlk önce kanalları izliyorum. Anlatımı hoşuma giden kanalları izliyorum.*” (Ö7).

Belirli bir kanal tercih etmeyen öğrencilerin de kanal seçerken yine konu anlatım tarzlarına önem verdikleri görülmektedir.

“*Sıkıcı anlatımı olmaması benim için önemli. Bol soru çözen kanalları tercih ederim.*” (Ö15).

“*Sıkıcı olmayan eğlendirerek anlatan kanalları tercih ediyorum.*” (Ö1).

“*Daha basit anlatan bir kanal varsa ona bakarım. Hızlı olunca anlaşılıyor.*” (Ö18).

“*Daha ciddi ve soru çözümünü yapılan kanalları tercih ediyorum. Çocuksuz olan kanalları tercih etmiyorum.*” (Ö17).

Öğrencilerin ifadelerinde genellikle eğlenceli, mizahi öğeler içeren ve canlı bir anlatım sunan kanalların tercih edildiği görülmektedir. Öğrenci sınıf ortamında tek tip bir ders anlatımıyla karşılaşırken çevrim içi ortamda farklı seçeneklerle karşılaşmakta kendi öğrenme hızı ve stiline göre öğrenme ortamı seçebilmektedir.

Araştırmada beşinci olarak öğrencilere Türkçe dersine yönelik olarak hangi konuları YouTube üzerinden dinledikleri/izledikleri sorulmuştur. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 5’te sunulmuştur:

Tablo 5: Youtube Üzerinden İzlenen Türkçe Dersi Konuları

Tema	Kodlar	Sıklık
Türkçe Dersi Konuları	Dil Bilgisi	18
	Tüm Konular	2

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin ağırlıklı olarak dil bilgisi konularını tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin LGS (Liselere Giriş Sınavı)’ye geçiş döneminde olması ve dil bilgisi konularında zorlanmaları ve ek kaynağa yönelmeleri nedeniyle bu yönde tercihte buldukları düşünülmektedir. Öğrencilerden bazılarının cevapları şu şekildedir:

“Özellikle dil bilgisi konularını izliyorum. Dil bilgisi konularından da filimsiler ve cümlelerin öğeleri en çok dinlediğim konulardır.” (Ö10).

“Özellikle dil bilgisi konularını tekrar amaçlı dinliyorum.” (Ö8).

“Dil bilgisi konularını dinliyorum. Cümlelerin öğeleri ve filimsi gibi konular daha zor konular olduğu için.” (Ö9).

“Özellikle dil bilgisi konularını dinliyorum. Anlam bilgisi dinlemiyorum çünkü yapabiliyorum.” (Ö6).

“Bu aralar cümlelerin öğeleri konusunu dinliyorum. Genelde dil bilgisi konuları oluyor.” (Ö18).

Tüm konular başlığında ise iki öğrenci yapamadıkları her konu için YouTube’u kullandıklarını belirtmişlerdir.

“Ögeler, deyim, atasözü ve bazen yazım kurallarından. Yapamadığım konuları izliyorum.” (Ö7).

“Özellikle yapamadığım konuları dinliyorum. Anlam bilgisi de dinliyorum. Dil bilgisinden de cümlelerin öğelerini dinliyorum.” (Ö19).

Araştırmada altıncı olarak öğrencilere EBA’yı kullanım durumları sorulmuş ve elde edilen bulgular Tablo 6’da sunulmuştur:

Tablo 6: Öğrencilerin EBA’yı Kullanım Durumu

Tema	Kodlar	Sıklık
EBA Kullanım Durumu	Yararlanıyorum	-
	Yararlanmıyorum	20

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin hiçbirinin EBA platformundan yararlanmadığı tespit edilmiştir. Öğrenciler EBA’yı pandemi döneminde öğretmenlerin yönlendirmesiyle takip ettiklerini ve daha sonra hiç kullanmadıkları ifade etmişlerdir. Öğrencilerin hiçbirinin EBA’yı kullanmaması dikkat çekici bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmada sonuncu olarak öğrencilere neden EBA’yı tercih etmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğrencilerin EBA’ya Yönelik Görüşleri

Tema	Kodlar	Sıklık
EBA İçeriği	Sıkıcı/Düz Anlatım	16
Değerlendirme	Tek Tip İçerik	4

EBA'nın tercih edilmeme sebebinin ağırlıklı olarak anlatımların sıkıcı ve düz olmasından kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin video konu anlatımlarında özellikle anlatıcının anlatım tarzına bakarak karar verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin cevapları analiz edildiğinde, özellikle anlatıcıların ses tonlarının aynı olduğu, mekanik bir anlatım sergiledikleri, konuların ana hatlarıyla anlatılması gibi cevaplar dikkat çekmektedir.

EBA kullanımına yönelik bazı öğrenci cevapları şu şekildedir:

“Hayır yararlanmıyorum. Bazı konulara hiç değinmiyorlar, bazı yerler çok gereksiz. YouTube’u tercih ederim.” (Ö4).

“EBA’daki anlatımlar hep aynı. İzlerken sıkılıyorum. Detaylı örnekler verilmiyor.” (Ö20).

“Hayır yararlanmıyorum. Çok düz anlatıyorlar, sıkılıyorum. Robot gibi anlatıyorlar.” (Ö15).

“EBA’daki anlatımlar düz ve sıkıcı. Biraz eğlendirmesi lazım. YouTube’u tercih ederim.” (Ö1).

Hayır. Çünkü gereksiz buluyorum. Anlatımları güzel değil. Pandemi döneminde zorunlu olarak izledim.” (Ö18).

“Hayır. Çünkü çok sıkıcı geliyor. Robot gibi anlatıyorlar. İki arasında YouTube’u tercih ederim.” (Ö17).

“Gerek kalmıyor çünkü bana bir şey katmıyor. EBA, konuları bölüm bölüm anlatıyor. YouTube konuyu komple özetliyor. YouTube benim için daha kolay, rahat ve anlaşılır. EBA’da ses tonu aynı, sıkıcı ilerliyor.” (Ö8).

“Nadiren yararlanıyorum. Pandemi döneminde yararlanmıştım. EBA’da dersler çok yüzeysel anlatılıyor ve yavaş olduğu için uykumu getiriyor.” (Ö11).

3. Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, bir konuyu öğrenmek istediklerinde öncelikle yüz yüze eğitimi tercih ederken çevrim içi eğitim ortamlarını yardımcı kaynak olarak görmektedirler. Kaynar ve arkadaşları (2020), uzaktan eğitime yönelik öğrenci görüşlerini inceledikleri araştırmada benzer şekilde öğrencilerin yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime göre daha faydalı bulduklarını tespit etmişlerdir. Öğrenciler öğrenme ortamında tek başına olmaktansa akranları ile birlikte olmak istediklerini belirtmekte, çevrimiçi öğrenme sırasında öğretmen ile etkileşime geçilmemesini bir öğrenme engeli olarak tanımlamaktadırlar. Bu da öğrencilerin buldukları yaş dönemi ile ilişkilendirilebilir. Ortaokul öğrencileri için sınıf ortamı ve akran ilişkilerinin önem taşıdığı görülmektedir. Bu nedenle çevrim içi eğitim süreçleri planlanırken öğrencilerin içinde buldukları yaş düzeyi ve gelişimsel ihtiyaçlarına dikkate alınmalıdır.

Öğrencilerin çoğunlukla haftalık ve aylık periyotlarda YouTube’u kullandıkları görülmektedir. Benzer çalışmalarda öğrencilerin günlük olarak YouTube platformuna giriş yaptıkları tespit edilmiştir (Cihangir, 2021; Kanat, 2022). Aradaki bu fark, kullanım durumundan kaynaklanmaktadır. Günlük olarak platforma giren öğrencilerin daha çok eğlence

amaçlı içerikleri izledikleri görülmektedir. Eğitim içerikleri daha uzun periyotlarda takip edilmektedir. Bu durum YouTube'un hem eğlence hem de eğitim amaçlı kullanıldığını göstermektedir. Kullanım sıklığının öğrencilerin akademik başarısı, ders çalışma takvimi ve zaman yönetimi ile de ilişkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim öz düzenleme becerisi yüksek olan öğrencinin ders içeriğine yönelik olarak bilişsel farkındalığının yüksek olduğu, eksik öğrenmelerini zamanında telafi ettiği bilinmektedir. Akademik başarısı daha düşük öğrencilerin ise sınıf ortamında öğrenemedikleri konuları çevrim içi içeriklerle destekleyerek eksik öğrenmelerini giderdikleri görülmektedir.

Öğrencilerin YouTube üzerinden konu anlatım videoları dinleme/izleme sebepleri iki başlık altında toplanmaktadır. Bunlar yeni konu-konu tekrarı yapmak ve yazılıya hazırlık çalışması yapmak olarak sıralanmaktadır. Kanat (2022), YouTube'u eğitim amaçlı kullanma durumlarını incelediği çalışmasında benzer sonuçlara ulaşmıştır. Öğrencilerin genellikle derse hazırlık, konu tekrarı, anlamadıkları konuyu tekrar izleme sebepleriyle bu platformu kullandıkları görülmüştür. Bu ortamın özellikle “derse ait eksik öğrenmeleri tamamlama ve yazılıya hazırlık” amaçlı olarak tercih edildiği, ilk defa bir konunun öğrenilmesinde genellikle yüz yüze eğitimin tercih edildiği tespit edilen önemli bir sonuçtur. Çevrim içi içerikleri zenginleştirmenin öğrencilerin eksik öğrenmelerini gidermede etkili bir seçenek olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada öğrencilerin ağırlıklı olarak *Tonguç Akademi* kanalını tercih ettikleri görülmektedir. *Tonguç Akademi* cevabını veren öğrencilerin kanalı seçme sebepleri ise kanalın konu anlatımını basit düzeyde ve ilgi çekici hâle getirerek anlatmasıdır. Benzer şekilde *Hocalara Geldik* kanalını seçen öğrenciler de kanalları konu anlatım tarzlarına göre seçtiklerini belirtmişlerdir. Bu sayfaların sıklıkla tercih edilmesinin sebebi ise sınıf ortamında yüz yüze öğretim yapılıyor gibi bir ortam oluşturulmasından kaynaklıdır.

Tonguç Akademi kanalının 1,8 milyon abonesi bulunurken Hocalara Geldik kanalının 1,3 milyon abonesi bulunmaktadır. Bu kanalların haricinde öğrencilerin rastgele kanal seçimi yaptığı da tespit edilmiştir. Konu adı yazılarak yapılan aramalarda çıkan Benim Hocam, Derslike, Rüştü Hoca gibi kanalların 500 bin ile 1,5 milyon arasında abone sayıları bulunmaktadır. Videoların izlenme sayıları ise 10 bin ile 5 milyon arasındadır. Öğrencilerin kanal tercihleri daha kapsamlı bir çalışmayla tespit edilip, tercih sebepleri belirlenerek çevrim içi öğretim uygulamalarında bu yöntemlere yer verilmesi önerilmektedir.

Öğrenciler, YouTube üzerinden ağırlıklı olarak dil bilgisi konularını izlemeyi tercih etmektedirler. Öğrencilerin LGS'ye geçiş döneminde olması ve dil bilgisi konularında zorlanmaları nedeniyle bu yönde tercihte buldukları söylenebilir. YouTube ortamındaki Türkçe dersi içerikleri oluşturan kanalların videoları incelendiğinde dil bilgisi içerikli konu anlatım videolarının izlenme sayılarının fazlalığı bu sonucu desteklemektedir. Tonguç Akademi kanalının “10 dakikada filimsi” başlıklı videosu 3,1 milyon kez izlenmiştir (<https://www.youtube.com/watch?v=UpvwZarUt28>). Nitekim filimsiler konusunun öğrenciler tarafından soyut bulunan, zor anlaşılan bir konu olduğu, bol örnek, alıştırma ve tekrar ile daha iyi öğrenildiği bilinmektedir. Dil bilgisi konularının LGS'de sayısal olarak az olmasına rağmen fazlaca izlenmesi dilbilgisinin öğrenciler için hâlâ zor bir alan olarak görüldüğünü göstermektedir. Bu durum okulda gerçekleşen dil bilgisi öğretiminin niteliğinin yeniden sorgulanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmada öğrencilerin hiçbirinin EBA platformundan yararlanmadığı tespit edilmiştir. Farklı bölgelerde yapılan araştırmalarda EBA'nın kullanım yoğunluğunun değiştiği görülmektedir (Aydın, 2020). Çalışmalarda çoğunlukla öğretmen görüşleri alınmıştır. Öğrenci görüşlerinin alındığı çalışmalarda ise EBA'nın okul içerisinde kullanımı ve canlı ders aracı olarak kullanım durumu tespit edilmeye çalışılmıştır. Özercan (2021) tarafından ortaokul öğrencileri ile gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin EBA platformunda genellikle canlı dersleri takip ettikleri görülmektedir. Bu çalışmada da öğrenciler EBA'yı özellikle pandemi döneminde öğretmenlerin yönlendirmesiyle takip ettiklerini ve daha sonra kullanmadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenlerin EBA'ya olan ilgisinin öğrenci kullanımını da etkilediği düşünülmektedir. Nitekim alanyazındaki araştırmalar, öğretmenlerin EBA'nın içeriğini yetersiz bulduklarını ve bu sebeple fazla kullanmadıklarını göstermektedir (Maden ve Önal, 2018; Şahin ve Erman, 2019; Sağır ve Elif, 2021; Yolcu ve Kurt, 2021; Yapar vd., 2022). Bu sebeple EBA platformunun öncelikle zenginleştirilmesi ve yeterli hâle getirilmesi ardından öğretmenlere bu içeriklerin tanıtılması gerekmektedir.

Bu araştırmada EBA'nın tercih edilmeme sebebinin ağırlıklı olarak anlatımların sıkıcı ve düz olmasından kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin video konu anlatımlarında özellikle anlatıcının anlatım tarzına bakarak karar verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin cevapları analiz edildiğinde EBA'da özellikle anlatıcıların ses tonlarının aynı olduğu, mekanik bir anlatım sergiledikleri, konuların ana hatlarıyla anlatılması gibi cevaplar dikkat çekmektedir. YouTube ise içerik üreticinin daha fazla etkileşim almak adına farklı öğretim yöntemlerini kullandığı, işitsel ve görsel öğelerden yararlandığı zengin bir öğretim ortamı sunmaktadır. Bununla birlikte kullanıcılardan gelen dönütleri dikkate almakta ve sürekli bir gelişim göstermemektedir. Bu doğrultuda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğitsel amaçlı hazırlanan EBA gibi platformların da öğrencilerin gelişim düzeylerine, ilgi ve ihtiyaçlarına göre hazırlanması, değişen ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmesinin gerekli olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Ateş, M., Çerçi, A., ve Derman, S. (2015). Eğitim bilişim ağında yer alan Türkçe dersi videoları üzerine bir inceleme. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 105- 117.
- Atıcı, B., ve Yıldırım, S. (2010). Web 2.0 uygulamalarının e-öğrenmeye etkisi. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 10, 10-12, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Aydın, E. (2020). Covid-19 döneminde EBA tv üzerinden yapılan Türkçe derslerinin değerlendirilmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(1), 877-894.
- Alp, Y. ve Kaleci, D. (2018). YouTube sitesindeki videoların eğitim materyali olarak kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *International Journal of Active Learning*, 3(1), 57-68. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijal/issue/35833/373837>
- Balkaya, M. (2022). *Ortaokul öğrencilerine yönelik öğrenme amaçlı Youtube kullanımına ilişkin ölçme aracı geliştirilmesi ve uygulanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Bartolomé, A. (2008). Web 2.0 and new learning paradigms. *ELearning Papers*, 8, 1-10.
- Batıbay, E. F. (2019). *Web 2.0 uygulamalarının Türkçe dersinde motivasyona ve başarıya etkisi: Kahoot örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

- Cihangir, H. H. (2021). *Youtube'un eğitim ortamı olarak kullanımının izleyici ve öğretmen bağlamında incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 teknolojilerinin eğitim üzerindeki etkileri ve örnek bir öğrenme yaşantısı. *Akademik Bilişim, 10*, 10-12.
- DiNuccy, D. (1999). *Fragmented future Print, 53(4), 32.*
http://darcy.com/fragmented_future.pdf Erişim Tarihi: 10.12.2022.
- Dilekçi, A. (2021). Türkçe eğitimi açısından Eğitim Bilişim Ağı (EBA). *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (25)*, 1-17.
- Er, O. ve Alyılmaz, S. (2022). *Web 2.0 araçları ile kültür destekli yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. İzmir: Duvar Yayınları.
- Gürleroğlu, I. ve Yıldırım, M. (2022). Ortaokul öğrencilerinin web 2.0 destekli eğitsel web sitesi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, 51(233)*, 191-217.
- İskender, H. (2016). Eğitim bilişim ağında bulunan 7. sınıf Türkçe dersi videolarının ilköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programıyla uyumu. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(14)*, 1043-1067.
- Johnston, A. N., Barton, M. J., Williams-Pritchard, G. A., & Todorovic, M. (2018). Youtube for millennial nursing students; using internet technology to support student engagement with bioscience. *Nurse education in practice, 31*, 151-155.
- Kanat, K. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin Youtube ve Youtuberları eğitim amaçlı kullanım durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Karaman, S., Yıldırım, S., ve Kaban, A. (2008). Öğrenme 2.0 yaygınlaşıyor: Web 2.0 uygulamalarının eğitimde kullanımına ilişkin araştırmalar ve sonuçları. *XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri*, 35-40, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Kaynar, H., Kurnaz, A., Doğrukök, B. ve Şentük Barışık, C. (2020). Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies (Elektronik), 15(7)*, 3269-3292. 10.7827/TurkishStudies.44486
- Kennedy, G., Dalgarno, B., Gray, K., Judd, T., Waycott, J., Bennett, S. J. & Churchwood, A. (2007). The net generation are not big users of Web 2.0 technologies: Preliminary findings. *Faculty of Education, Archive, 517-525*.
- Köse, E. (2018). *Ortaokul Türkçe dersi öğrenci çalışma kitapları ve öğretmen kılavuz kitaplarının dil bilgisi konuları açısından EBA ve Türkçe öğretim programı ile eşgüdümlülüğü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Kuyucu, M. (2019). Y kuşağı ve YouTube: Y kuşağının Youtube platformunu kullanım amaçları. *Journal of International Social Research, 12(63)*, 1107-1120.
- Maden, S. ve Önal, A. (2018). Elektronik bilişim ağındaki ortaokul Türkçe dersi içeriklerinin kullanımı üzerine bir araştırma, *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi, 4(2)*, 101-121.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2022). *Fatih projesi*. Erişim Adresi: <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/about.html> Erişim Tarihi:16.12.2022.
- Punch, K.F. (2014). *Sosyal araştırmalara giriş*. (Çev. Bayrak, D., Arslan, H.B. ve Akyüz, Z.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, Digital Immigrants Part 1. *On the Horizon, 9(5)*, 1–6.

- Rogers, P. C., Liddle, S. W., Peter, C., Doxey, A. & Brady, I. (2007). Web 2.0 learning platform: Harnessing collective intelligence. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 8(3), 16-33.
- Sağbaşı, Ö. F. (2022). *İlkokul öğrencilerinin Youtube’u eğitim amaçlı kullanma durumları, ebeveynlerinin demografik özellikleri ve internet bağımlılığı arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Sağır, Ş. U. ve Elif, D. (2021). Pandemi sürecinde EBA platformuna yönelik sınıf öğretmenlerinin ve öğrencilerinin görüşleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 333-352.
- Sağlık, Z. Y. ve Yıldız, M. (2021). Türkiye’de dil öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanımına yönelik yapılan çalışmaların sistematik incelemesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 418-442.
- Şahin, M. ve Erman, E. (2019). Tarih dersi öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı’na (EBA) ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (49), 256-275.
- Tonguç Akademi YouTube Kanalı. <https://www.youtube.com/watch?v=UpvwZarUt28>. Erişim Tarihi: 14.03.2023.
- TÜİK (2022). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması. Erişim Adresi: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587) Erişim Tarihi: 18.12.2022.
- O’reilly, T. (2005). *What is Web 2.0*. <https://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html> Erişim Tarihi: 11.12.2022.
- Özercan, H. (2021). *Covid-19 pandemi sürecinde ortaokul öğrencilerinin eğitim bilişim ağı (EBA)’na ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ: Fırat Üniversitesi.
- Yapar, N. E., Bozgün, K. ve Sağır, Ş. U. (2022). Covid-19 pandemi sürecinde EBA platformu online uzaktan eğitimleri hakkında öğretmen görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 1891-1933.
- Yazıcı, S., Ocak, İ. ve Bozkurt, M. (2021). Web 2.0 araçları ile ilgili eğitim çalışmalarının incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 474-487.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yolcu, H. ve Murat, K. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde EBA canlı derslerle ilgili öğretmenlerin görüşleri. *Ekev Akademi Dergisi*, (87), 241-262.

Extended Abstract

In our age, the ways of obtaining information have changed compared to the past years and the process of digitalization of education has gained speed with internet providers. Digital content has started to replace printed materials rapidly via the Internet. This has made information accessible and accessible wherever there are internet providers. Especially during the COVID-19 pandemic, the use of digital applications has become a necessity and has reached higher levels. Internet usage rate of individuals aged 16-74 in Turkey reached the highest level in 2022 with 85% (Turkish Statistical Institute TÜİK, 2022).

In this research, EBA and YouTube, which are Web 2.0 tools that have become one of the ways for students to obtain information, will be examined. The aim of the research is to determine the use of YouTube and EBA, which are Web 2.0 tools, for the Turkish lesson of the students in the eighth grade and to reveal the opinions of the students about these tools. For this purpose, answers were sought for the following sub-problems:

- How do students prefer online learning environments for Turkish lessons?
- What is the frequency of students' use of YouTube for Turkish lessons and what are the students' reasons for using YouTube?
- Which YouTube channels do students prefer for Turkish lessons and for which subjects do they use YouTube?
- What is the frequency of students' use of EBA for Turkish lessons and what are the students' views on EBA?

The research is a case study designed in accordance with the qualitative research paradigm. Case studies are based on 'how' and 'why' questions and allow the researcher to examine a phenomenon or event in depth (Yıldırım and Şimşek 2013). The study group of the research consists of 20 secondary school students, 12 girls and 8 boys, studying in the eighth grade in Amasya in the 2022-2023 academic year. A semi-structured interview form developed by the researchers was used as a data collection tool in the study. Descriptive analysis method was used in the analysis of the data. The use of Web 2.0 tools for the Turkish lesson of the eighth grade students participating in the research and the students' views on these tools were grouped under four main themes. These themes are; students' preference of online learning environments for Turkish lessons, frequency of use of YouTube and reasons for use, preferred YouTube channels and for which topics YouTube is used, frequency of use of EBA and opinions about EBA.

According to the results obtained from the research, when students want to learn a subject, they prefer face-to-face education first, and they see online education environments as a helpful resource. Kaynar et al. (2020) found that students found face-to-face education more beneficial than distance education.

It is seen that students mostly use YouTube in weekly and monthly periods. In similar studies, it has been determined that students log into the YouTube platform daily (Cihangir, 2021; Kanat, 2022). This difference is due to the use case. It is seen that students who log on to the platform on a daily basis mostly watch content for entertainment purposes. Education-related content is followed in longer periods.

Students' reasons for listening/watching lecture videos on YouTube are grouped under two headings. These are listed as repeating a new subject-subject and preparing for the exam. In the research, it is seen that the students mostly prefer Tonguç Academy channel. The reasons for choosing the channel by the students who gave the answer to Tonguç Academy is that the channel explains the subject in a simple and interesting way. Students mostly prefer to watch grammar topics on YouTube. It can be said that the students chose this direction because they had difficulties in grammar for the High School Entrance Examination. In the study, it was determined that none of the students benefited from the EBA platform. In studies conducted in different regions, it is seen that the intensity of use of EBA varies (Aydın, 2020). In this study, it was determined that the reason why EBA was not preferred was mainly due to the boring and flat expressions.